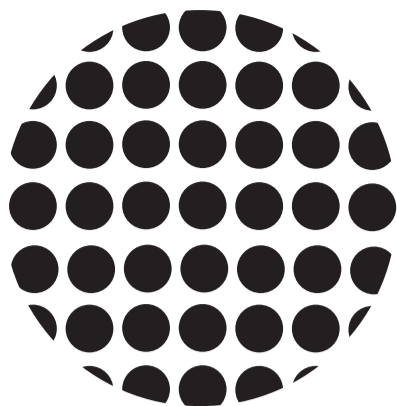

IS

Ususret

1868 2018

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Croatian Association of Fine Artists

Povodom obilježavanja 150 godina djelovanja Hrvatskog društva likovnih umjetnika osvrnuli smo se na događaje koji su obilježili povijest ove institucije od formativnih godina Društva umjetnosti krajem 19. stoljeća i prvih izložaba u Zagrebu preko promjena institucionalne umjetničke djelatnosti koju su donosili novi društveni okviri tijekom cijelog 20. stoljeća do razvoja u danas najveće umjetničko udruženje u Hrvatskoj.

1868. Iso Kršnjavi pokrenuo ideju o osnutku Društva umjetnosti po uzoru na bečki Kunstverein, 22. kolovoza održan utemeljiteljski sastanak Društva u velikoj dvorani Narodnog doma, za predsjednika izabran Ljudevit Vukotinović

1869. Sjednica Društva umjetnosti 7. siječnja, oblikovana Pravila za rad; ban Levin Rauch predstavkom od 7. ožujka 1870. podnosi kralju Franji Josipu I. preporuku za osnutak Društva umjetnosti u Zagrebu

1870. U Beču potvrđena Pravila za rad kraljevim dopisom od 21. travnja; početak rada Društva umjetnosti kroz Odbor za promicanje tvorne umjetnosti pod predsjedanjem grofa Artura Nugenta

1878. Povratak Kršnjavoga u Zagreb i imenovanje prvim profesorom povijesti umjetnosti i arheologije na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu; aktiviranje Društva umjetnosti

1879. Novo konstituiranje Društva umjetnosti: predsjednik Ivan Buratti, potpredsjednik Franjo Rački, tajnik Iso Kršnjavi; 15. prosinca otvorena prva umjetnička i umjetno-obrtna izložba na prvom katu palače Dragana Vranyczanyja, člana utemeljitelja

1880. Društvo umjetnosti pokreće osnivanje Muzeja za umjetnost i obrt, službeno otvoren 20. lipnja na privremenoj adresi u Gajevoj ul. 26

1882. Društvo umjetnosti pokreće osnivanje Obrtne škole, svečano otvorena 10. prosinca u privremenom prostoru u Ilici 43; upravu škole preuzelo je Društvo umjetnosti do 1888. godine; izložba narodnog domaćeg obrta na gospodarskoj i industrijskoj izložbi u Trstu u organizaciji Društva umjetnosti

1883. Promjena naziva u Društvo za umjetnost i umjetni obrt; za predsjednika izabran grof Teodor Pejačević, tajnik Iso Kršnjavi

1886. Pokrenut časopis *Glasnik Društva za umjetnost i umjetni obrt*

1888. Dovođena zgrada Obrtne škole i Muzeja za umjetnost i obrt

1891. U sklopu *Gospodarske izložbe* održana *Prva međunarodna umjetnička izložba* u prostoru Muzeja za umjetnost i obrt; Iso Kršnjavi imenovan predstojnikom Odjela za bogoštovlje i nastavu Kraljevske zemaljske vlade u Zagrebu; Ivan Bojničić postaje tajnik Društva umjetnosti

1892.–1896. Uređenje Odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj 10, umjetničko uređenje i oprema povjerena umjetnicima članovima Društva umjetnosti, nastavnicima i polaznicima Obrtne škole

1895. Plan i izgradnja Umjetničkih atelijera u Ilici 85

1896. Zapažen nastup hrvatskih umjetnika na *Milenijskoj izložbi* u Budimpešti u zasebnom paviljonu čija je konstrukcija prenesena u Zagreb

1897. Secesija dijela umjetnika, utemeljeno Društvo hrvatskih umjetnika: predsjednik Vlaho Bukovac, potpredsjednik Robert Frangeš Mihanović, tajnik Rudolf Valdec, a članovi: A. O. Aleksander, Robert Auer, Ivan Bauer, Menci Clement Crnčić, Bela Čikoš-Sesija, Oton Iveković, Ferdo Kovačević, Ivan Tišov (od 1900.) te Slava Raškaj (od 1901.)

1898. Izložbom *Hrvatski salon* u organizaciji Društva hrvatskih umjetnika, 15. prosinca otvoren Umjetnički paviljon, prvi izložbeni prostor u Zagrebu

1903. Povratak umjetnika pod okrilje Društva umjetnosti; predsjednik Iso Kršnjavi, tajnik Robert Auer

1905. Jubilara izložba u povodu 25. godišnjice djelovanja; promjena naziva u Hrvatsko društvo umjetnosti; osnovana Moderna galerija

1916. Pokretanje izložbene manifestacije *Hrvatski proljetni salon* (od sedme izložbe 1919. nazvana *Proljetni salon*)

1918. Posljednja glavna skupština s predsjednikom Kršnjavim održana 15. prosinca; novi predsjednik Dušan Plavšić, novi Odbor: Ljubo Babić, Tomislav Krizman i dr.

1919. Promjena imena u Društvo umjetnosti, bez atributa „Hrvatsko“; osnovan umjetnički razred Akademije znanosti i umjetnosti, zacrtan u programu Društva od 1868.; osnovano „Društvo za podizanje radiona i domova za mlade umjetnike“, predsjednik Ljubo Babić; u međuratnom razdoblju udruživanje umjetnika u samostalne grupe — *Grupa Trojice, Zemlja, Zagrebački umjetnici* i dr.

1927. Predsjednik Vjekoslav Heinzl, potpredsjednik Svetozar Rittig

1929. Promjena naziva u Hrvatsko društvo umjetnosti „Strossmayer“, za predsjednika izabran Stjepan Srkulj, povjesničar i zagrebački gradonačelnik

1930. Raspisivanje natječaja za izgradnju Doma likovnih umjetnika prvotno na Mažuranićevu trgu

1932. Prijedlog o podizanju spomenika kralju Petru I. Oslobođiocu na Trgu N (danas Trg žrtava fašizma)

1933. Za predsjednika izabran Svetozar Rittig, župnik župe sv. Marka i crkveni povjesničar

1933. Sporazum o gradnji Doma likovnih umjetnika koji će u naslovu nositi ime kralja Petra I. Oslobođioca, umjesto podizanja konjaničkog spomenika; prema idejnom nacrtu Ivana Meštrovića, Dom su projektirali arhitekti Harold Bilinić, Lavoslav Horvat i Ivan Zemljak; osnovana „Zakladnica Doma likovne umjetnosti Kralja Petra I. Velikog Oslobođioca“

1934. Iskop temelja i početak gradnje koja je trebala trajati do 1935., no sredstva nisu bila dostatna

1938. Dovođena zgrada hrvatskih likovnih umjetnika, otvoren 18. prosinca izložbom *Pola vijeka hrvatske umjetnosti*; zaslužni predsjednik Branko Šenoa, potpredsjednik Ivo Tartaglia

1939. Sastavljen pravilnik Doma likovnih umjetnika

1940. Prva godišnja izložba hrvatskih umjetnika u novom prostoru; promjena naziva u Hrvatsko društvo umjetnosti Zagreb — Split

1941. Ivan Meštrović u svibnju obavještava ministra Milu Budaka da će zgrada nositi naziv Dom hrvatske likovne umjetnosti u Zagrebu; u kolovozu je na-ređeno da Društvo napusti zgradu jer će se preurediti u islamsku bogomolju

1943. Objavljena knjiga *Džamija u Zagrebu u spomen otvorenja*

1944. Svečano otvorenje džamije

1945. Osnutak Udruženja likovnih umjetnika Federalne Države Hrvatske, predsjednik Mirko Rački, tajnik Marijan Dentoni

1946. Promjena naziva u Udruženje likovnih umjetnika Hrvatske (JLUH)

1947. Zaslužni predsjednik Antun Augustinčić, potpredsjednik Vanja Radauš; sklopljen ugovor o korištenju prostora u Starčeviću domu

1948. Stupanje pod krovno udruženje Savez likovnih umjetnika FNR Jugoslavije; četvrta izložba JLUH-a u Domu likovnih umjetnika („Okrugli paviljon“); osnutak i početak djelovanja Galerije Karas

1949. Rušenje minareta; useljenje Muzeja narodnog oslobođenja u Dom likovnih umjetnika; pridruživanje Društva za podizanje radionica i domova za likovne umjetnike u Zagrebu (osnovano 1919.)

1951. Početak radova na adaptaciji prema projektu Vjenceslava Richtera (dodavanje polukata)

1955. Dovođena stalni postav Muzeja narodne revolucije

1968. U korak s europskim kretanjima pokrenuta je izložbena manifestacija *Salon mladih*

1971. Pokrenuta sekcija „Prijedlog“ *Zagrebačkog salona*, na inicijativu Željke Čorak

1972. Donesen novi Statut Udruženja

1977. Donesen novi Statut Hrvatskog udruženja likovnih umjetnika; osnovan Savez društava likovnih umjetnika Hrvatske

1981. Osnutak i početak djelovanja Galerije proširenih medija

1990. Izložba i publikacija Tomislava Hruškovića *Dokumenti — argumenti* o Meštrovićevu Domu likovnih umjetnosti od 1930. do 1990.

1990.–1992. Predsjednik Ante Rašić, potpredsjednik Dalibor Jelavić i tajnik Hamo Čavrk zalažu se za povrat prava na korištenje Doma hrvatskih likovnih umjetnika

1991. U rujnu tadašnje sjedište HDLU-a u Starčeviću domu okupirale Hrvatske obrambene snage; Društvo seli ured u Galeriju Karas

1993. Formalni povratak Doma Društvu; ispis HDLU-a iz Registra društvenih organizacija GZ i upis u Registar društava RH; ponovna registracija HDLU-a pri Ministarstvu pravosuđa (prethodna važeća do 1978.); HDLU istupio iz Saveza društava likovnih umjetnika Hrvatske

1992.–1996. Predsjednik Ivan Kožarić, potpredsjednici: Marijan Jevšovar, Ivan Rabuzin i Hamo Čavrk te ravnateljica Ariana Kralj čine upravu HDLU-a zaslužnu za uspješno ponovno uspostavljanje izložbenog programa u Domu hrvatskih likovnih umjetnika

2001.–2003. Robert Šimrak, predsjednik u vrijeme početka radova na preuređenju unutrašnjosti Doma s ciljem vraćanja u njegovo izvorno stanje, prema projektu Andrije Mutnjakovića

2003.–2007. Vatroslav Kuliš, predsjednik za vrijeme trajanja i dovršetka projekta djelomične obnove Doma

2007. Izabrani današnji predsjednik Josip Zanki te potpredsjednici Fedor Vučemilović i Gordana Bakić

2009. Uz Josipa Zankija i Fedora Vučemilovića izabran i današnji potpredsjednik Tomislav Buntak

2010. Hrvatsko društvo likovnih umjetnika širi svoju djelatnost kroz sudjelovanje u EU projektima u području kulture i obrazovanja

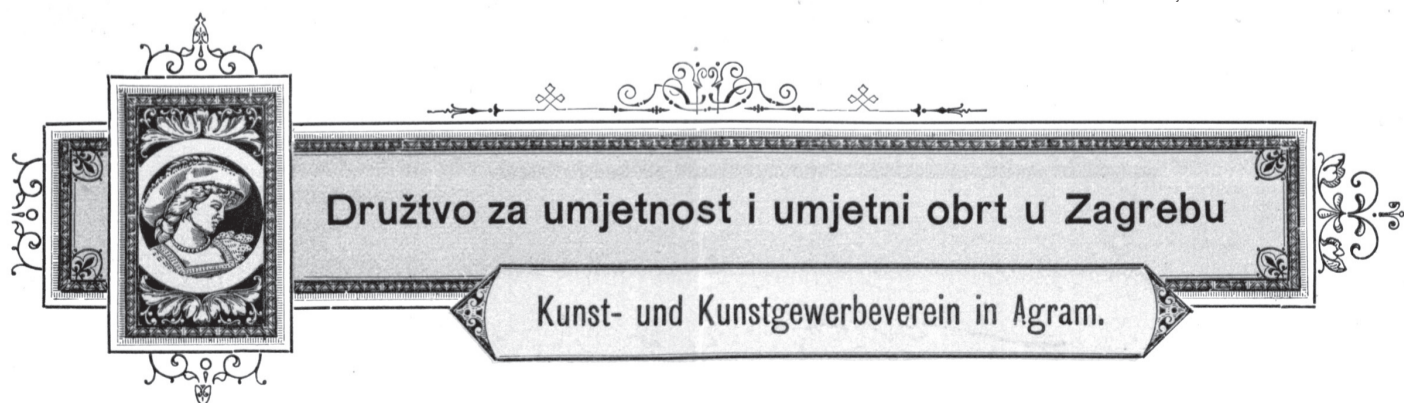
2011. Hrvatsko društvo likovnih umjetnika pokreće izložbenu manifestaciju *Bijenale slikarstva*

2015. Ravnateljica Ivana Andabaka, Josip Zanki i Tomislav Buntak pokreću projekt obilježavanja 150. godišnjice djelovanja Hrvatskog društva likovnih umjetnika 2018. i objavljivanje cjelovite monografije

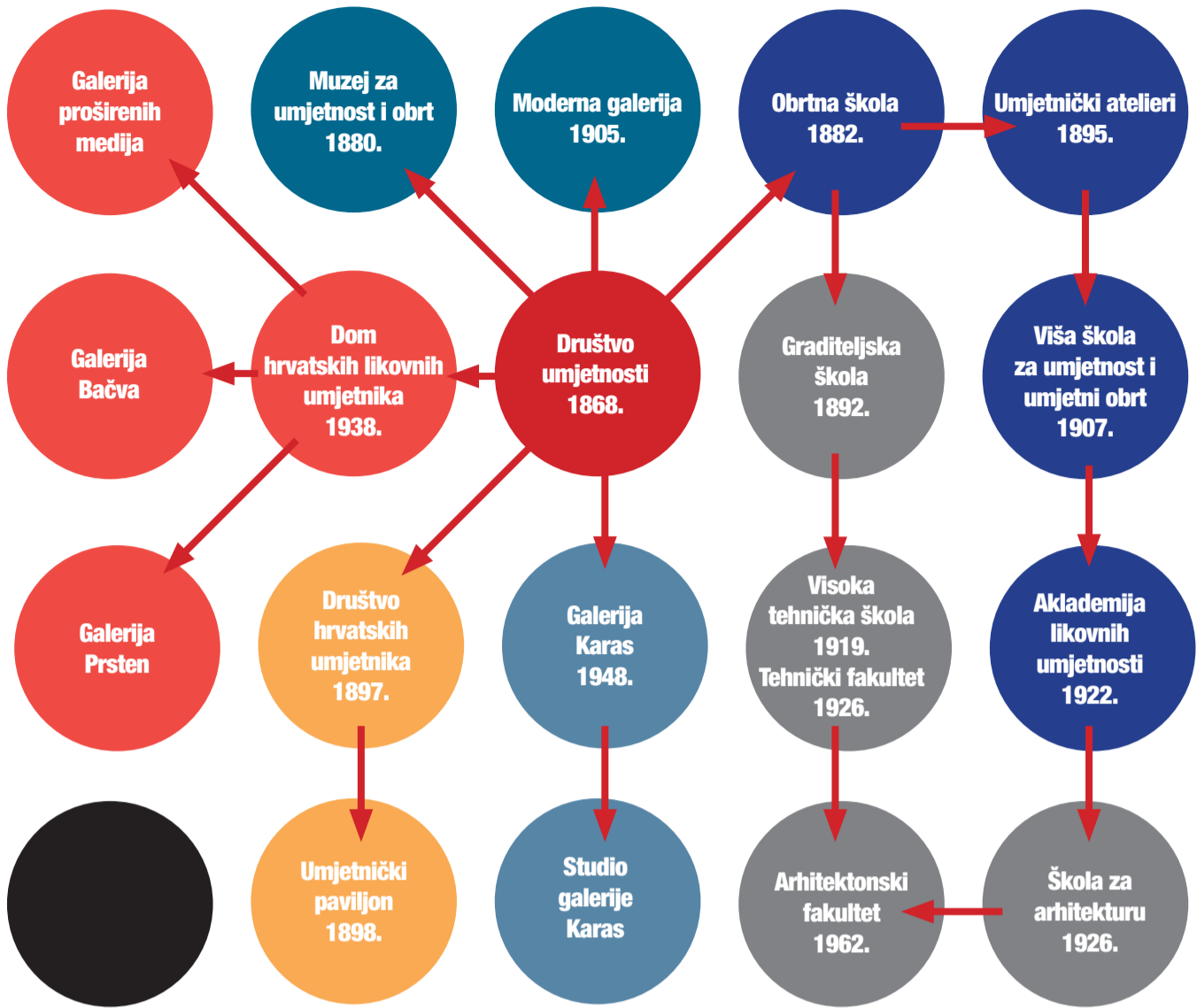
2016. 4. kongres povjesničara umjetnosti Hrvatske pod nazivom „Institucije povijesti umjetnosti“ uvrstio panel na temu *150 godina HDLU*

Izvori:

- Hrvatski državni arhiv, fond HR-HDA-1979 Hrvatsko društvo likovnih umjetnika (HDLU)
- Arhiv za likovne umjetnosti HAZU
- Historijat Društva umjetnosti (1868.–1990.)
- Tomislav Hruškovec, *Dokumenti — argumenti. Meštrovićev dom likovnih umjetnika, 1930.–1990.*, HDLU, Zagreb, 1990.
- Olga Maruševski, *Društvo umjetnosti 1868.–1879.–1941.*, DPUH, Zagreb, 2004.
- Ariana Kralj, *Izješće za godišnju skupštinu 1993.*
- Hrvatsko društvo likovnih umjetnika 1868.–2011., HDLU, Zagreb, 2011.
- Dokumentacija HDLU

Osnutak Društva umjetnosti poslužio je kao pokretačka platforma iz koje se direktno iznjedrilo ili pak s vremenom razvio niz hrvatskih institucija vezanih uz umjetničku, znanstvenu i muzejsku djelatnost.

DRUŠTVO UMJETNOSTI
U ZAGREBU.
SOCIÉTÉ DES ARTS
ZAGREB (CROATIE).

**HRVATSKO DRUŠTVO UMJETNOSTI
STROSSMAYER
ZAGREB — SPLIT**

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA

hrvatsko društvo likovnih
umjetnika zagreb

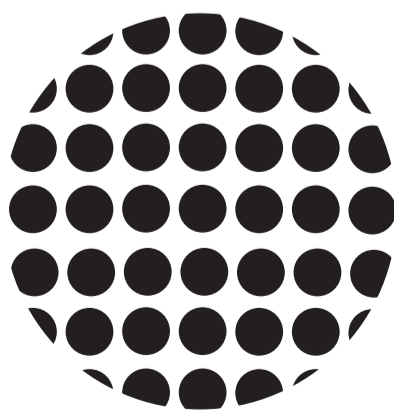

Hrvatsko
Društvo
Likovnih
Umjetnika

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA

IS
Ususret

1868
2018

**Hrvatsko društvo likovnih umjetnika
Croatian Association of Fine Artists**